

TALE



april 2009

Beskæftigelsesministerens tale i samråd om  
spørgsmål S, T, U og AB

J.nr.  
2009-3624

---

Samrådet i dag handler om udviklingen i lavindkomstgruppen, og hvad regeringen har tænkt sig at gøre. Baggrunden for samrådet er nye analyser fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA).

Jeg vil i det følgende besvare spørgsmål S, T, U og AB.

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at Danmark er et af de mest lige samfund i verden. Danmark er det land i OECD, der har de laveste indkomstforskelle, og hvor andelen af befolkningen med relativ lav indkomst er mindst.

Det er rigtigt, at lavindkomstgruppen er vokset. Gruppen er vokset siden midten af 1990'erne. Men jeg vil gerne slå fast, at det ikke skyldes, at personer med lav indkomst har fået en mindre indkomst.

Forklaringen er, at den grænse, der ifølge statistikken definerer lavindkomstgruppen, er vokset endnu hurtigere end de laveste indkomster. Det efterlader helt automatisk flere i lavindkomstgruppen – uden at de dog derved er blevet fattigere.

At andelen med relativ lav indkomst er steget i de seneste år, kan bl.a. tilskrives den gunstige udvikling på bolig- og aktiemarkedet. Men med de faldende boligpriser og udviklingen på de finansielle markeder er det sandsynligt, at udviklingen nu går den anden vej.

Dette kan vi ikke se af de tal, som f.eks. Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd har offentliggjort, for de tal bygger på en undersøgelse fra 2006. Derfor kan tallene heller ikke vise den meget positive udvikling, vi havde i 2007 og 2008. En opgørelse fra Arbejdsmarkedsstyrelsen fra september 2008 viser bl.a., at antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet er faldet med 32.000 på kun tre år.

Når vi taler om, hvor længe personer befinder sig i lavindkomstgruppen, så er det faktisk sådan, at Danmark – også internationalt set – har en meget høj indkomstmobilitet. Det er altså ikke de samme mennesker, som år efter år befinder sig i lavindkomst- gruppen. 50-60 pct. af de mennesker, der er i lavindkomst- gruppen i et år, er ude af gruppen allerede året efter.

Undersøgelsen fra CASA ser på antallet, der har modtaget starthjælp, introduktionsydelse eller været omfattet af loftet over kontanthjælpen eller 300-timers reglen i perioden 2004-2007. Undersøgelsen viser da også, at antallet har været stærkt faldende, og at hele 42 pct. højst har modtaget disse ydelser i 6 måneder.

Netop det forhold, at der er stor udskiftning i lavindkomstgruppen, har stor betydning, når vi taler om

antallet af børn, som lever i familier med relativ lav indkomst. CASA's undersøgelse viser, at 52.000 børn i en fireårig periode er blevet berørt af, at mindst én i familien har modtaget nedsatte kontanthjælpsydelse. Det er således ikke nødvendigvis de samme børn, der befinder sig i lavindkomstgruppen det ene år som året efter. De fleste børn oplever derfor kun en kort periode med relativ lav indkomst. Og det er efter min opfattelse helt afgørende.

Ifølge en rapport fra EU- Kommissionen er Danmark et af de lande, der har den laveste andel af børn i lavindkomstgruppen.

Det skyldes i høj grad, at vi via skattesystemet og de sociale ydelser har en meget stor omfordeling til gavn for den del af befolkningen, der har de laveste indkomster.

Pointen er, at opgørelser af andelen med relativ lav indkomst, ikke er en velegnet metode til at kvantificere sociale problemer og behov. Det vil være en eklatant fejltagelse, hvis man tror, at vi kan løse problemerne ved blot at forhøje ydelserne.

I perioder med god økonomisk vækst og beskæftigelse er der en tendens til, at indkomstforskelle vokser.

Men selvom alle oplever indkomstfremgang, skal vi selvfølgelig være meget opmærksomme på, at forskellene ikke vokser for meget.

Vi skal være opmærksomme på de områder, hvor der kan sættes ind for at nedbringe ulighed. Derfor har regeringen iværksat en indsats over et bredt felt for at give alle lige muligheder for at begå sig og deltage i det danske samfund. Jeg kan som eksempler nævne indsatsen for at bekæmpe ulighed i sundhed, målsætningen om at mindst 95 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2015, den faste men fair udlændingepolitik samt en lang række initiativer på det sociale område, som indenrigs- og socialministeren vil komme ind på om lidt.

Den aktive beskæftigelsespolitik er naturligvis også helt central. For vejen ud af lavindkomstgruppen går via uddannelse og beskæftigelse – ikke ved yderligere at passivere mennesker, sådan som det sker, når ydelserne bliver så høje, at det ikke kan betale sig at arbejde.

Regeringen har taget en lang række initiativer for at sikre, at det kan betale sig at arbejde og at yde en ekstra indsats. Regeringen har indført starthjælpen, loftet over kontanthjælpen og andre helt nødvendige justeringer af overførselsindkomsterne. Skatten på arbejde sættes nu yderligere ned, og det har de lavest lønnede også stor fordel af.

Der er taget særligt hånd om de svageste grupper, hvor regeringen har iværksat initiativer i forbindelse med ”Flere i arbejde” og ”Ny chance til alle”, hvor vi bl.a. bevilgede ca. en halv milliard kroner til kommunernes indsats overfor de svageste grupper.

Og initiativerne har virket, for mange er kommet i beskæftigelse – også blandt de svageste ledige. I den nuværende situation er udfordringerne selvfølgelig blevet større, hvor det nu også handler om at sikre, at så få som muligt mister deres arbejde.

Den aktive beskæftigelsespolitik står ikke alene, men udformes i et tæt samspil med de initiativer, der skal til for at hjælpe personer med andre problemer end ledighed. Det handler f.eks. om at styrke indsatsen overfor de mennesker, som ikke har de nødvendige sociale og kulturelle færdigheder, har misbrugsproblemer eller andre sociale problemer. Det gælder også initiativer overfor udsatte børn og unge.

Derfor vil jeg nu overlade ordet til indenrigs- og socialministeren.